

ของเก่า

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันข้อ ๘๓๗. ไม่มี

ข้อ ๘๓๘. ยกเลิก เขาเขียนมายกเลิกในข้อ ๘๓๘.

ถาม : ข้อ ๘๓๘. เรื่อง “นั่งสมาธิไปสักพักแล้วรู้สึกว่ายข้างในมันสั้น แล้วสั้นออกมาถึงข้างนอก ไม่ทราบว่ามันทำถูกต้องหรือไม่ แล้วควรจะทำอย่างไรต่อไปคะ”

ตอบ : เวลาไม่นั่งไม่เห็นสั้น เวลานั้นสั้นจากข้างนอกแล้วสั้นไปถึงข้างใน เวลาจะสั้นธรรมดาเวลาเราไม่เข้มนวด ไม่ดูแลสิ่งใด ชีวิตของเราจะเป็นปกติ จะมีความเรียบร้อยหมดแหละ แต่พอเราเริ่มตั้งกติกา เริ่มควบคุมตัวของเราจะเห็นความผิดพลาดของเรา นั่นก็ไม่ถูก นี่ก็ไม่ถูกๆ เพราะอะไร? เพราะเรามีสิ่งเปรียบเทียบ

นี่ก็เหมือนกัน ถามว่า

ถาม : นั่งสมาธิไปสักพักแล้วรู้สึกว่ายข้างในมันสั้น แล้วสั้นออกมาถึงข้างนอก ไม่ทราบว่ามันทำถูกต้องหรือไม่คะ

ตอบ : นี่เวลามันสั้นนะ เวลานั้นจะสั้น มันจะคลอนสิ่งใดก็แล้วแต่ เราไม่ต้องไปคิดถึงมัน เราไม่ต้องไปรับรู้สิ่งใดๆ เลย เรากำหนดพุทโธไว้ หรือถ้าปัญญาอบรมสมาธิเรายึดหลักของเราไว้ ใจนี้เป็นนามธรรม พอใจนี้เป็นนามธรรม นี่พลังงานมันส่งออกโดยธรรมชาติของมัน

นี่ว่าจิตเร็วกว่าแสง มันคิดไป เราคิดถึงอเมริกาสิ ตอนนี่คิดถึงดวงจันทร์สิมันไปแล้ว มันไปกลับมาแล้ว เราคิดเห็นภาพหมดใจ นี่จิตมันไปเร็วมาก ทีนี้พอมันเร็วมาก โดยธรรมชาติของมันเป็นอย่างนั้น เป็นนามธรรม มันทะลุทะลวงไปทุกๆ อย่างเลยนะ เวลา

เราคิดจินตนาการในกำแพงว่าตรงข้ามมีอะไร? มันทะลุกำแพงเข้าไปได้เลย ฉะนั้น สิ่งนี้ แต่พอมันทะลุอะไรเข้าไปไม่รู้ไม่เห็นในกำแพงนั้น เราก็เข้าใจสิ่งนั้นไม่ได้

ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนตรงนี้แหละ สอนที่ว่าจิตที่มัน มีกำลังมาก จิตที่มันมีความมหัศจรรย์มาก แต่มันใช้งานโดยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันเป็นพลังงานอันหนึ่ง แต่กิเลสตัดหาความทะยานอยากมันก็ครอบคลุมไว้ เหมือนกรอบที่มันครอบคลุมความรู้สึกนึกคิดของเราไว้ ใครขอบอะไร จริตนิสัยมันจะ ครอบคลุมของมันไว้ พอครอบคลุมไว้มันก็ใช้ไปตามจริตนิสัยของตัวเอง

ทีนี้พอเราเห็นคุณ เห็นโทษของการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย เราจะเริ่ม ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะประพฤติปฏิบัติอะไร ไม่ใช่ปฏิบัติแบบฤทธิชีพร ไม่ใช่ ประพฤติปฏิบัติแบบไสยศาสตร์ที่โลกเขาเป็นไป คนที่สอนเขามีวิฤทธิภาวะอะไรที่เขา มา สอนว่านิพพานๆ นิพพานเป็นความว่าง ในโอง ในโง่มันก็ว่าง นิพพานอะไรของมึง? ถ้า นิพพานมันจะเป็นความว่างมันก็ต้องมีหลักมีเกณฑ์ก่อนสิ

นี่เราบอกว่าโลกเขาสอนกันอย่างนั้น พอโลกเขาสอนอย่างนั้น เพราะโลกไม่ เข้าใจเรื่องพลังงาน เขาไม่เข้าใจเรื่องจิต เขาไม่เข้าใจเรื่องอะไรเลย พอไม่เข้าใจเรื่องอะไร เลย เขาว่าทำความสงบขึ้นมาแล้วมันว่างๆ ว่างๆ ก็สร้างภาพกัน นึกให้มันว่างกัน พอว่าง แล้วอย่างไรต่อไป? ว่างคือนิพพานไง แล้วนิพพานมันคืออะไรล่ะ? นิพพานมันไม่มีที่มา ที่ไปไง โธ้ย ยุ่งไปหมดเลย

เราจะบอกว่าสิ่งที่เขาทำกัน ที่เขาสอนๆ กัน เหมือนเขาไม่ใช่หมอ เขาไม่ใช่แพทย์ เขาไม่ใช่หมอเขาวินิจฉัยโรคไม่ได้หรอก เขาวินิจฉัยความเป็นไป อากาของใจไม่ถูก หรือ ถ้าวินิจฉัยอาการของใจไม่ถูกมันก็เป็นพวกผี พวกถือผี ถือสา พวกถือผี ถือสา ไข้ไหม? ถ้าเรามีความเคร่งครัด เรามีความเคารพ เราจะได้ผลตอบแทน เขาจะคุ้มครอง คุกแลเรา มันเหมือนผี เหมือนสาณะ

นี่ไสยศาสตร์ไง ถ้าไสยศาสตร์มันเป็นแบบนี้ แต่ถ้าตามธรรมขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า จิตนี้ไม่เคยตาย จิตนี้มหัศจรรย์นัก แต่มหัศจรรย์นัก เวลามันเกิดมา นี้กรอบ เห็นไหม หลวงตาบอกว่าคนที่ปฏิเสธนรก สวรรค์ คนที่ปฏิเสธเรื่องเวร เรื่อง กรรมนี่นะ เวลาลมหายใจมันขาดมันจะไปตามเวร ตามกรรมอันนั้น แต่ที่ตอนนี้มัน

ปฏิเสธเรื่องกรรมฯ ได้ เพราะอะไร? เพราะลมหายใจมันยังไม่ขาด ถ้าลมหายใจมันยังไม่ขาด สถานะของมนุษย์มันรับไว้ไง นี่ถ้าลมหายใจมันขาดนะมันก็ตามเวร ตามกรรมอันนั้น

ฉะนั้น เวลาเราเกิดเป็นมนุษย์มีลมหายใจ ถ้ามีลมหายใจ นี่สถานะของมนุษย์ที่ว่ามนุษย์สมบัติฯ จิตนี้มันจะอยู่ในสถานะ ในร่างกายนี้หนึ่งอายุขัย คือชีวิตหนึ่ง ถ้าชีวิตหนึ่ง ขณะที่ว่ามันทำสิ่งใด ที่ว่ามันปฏิเสธนรก สวรรค์ ปฏิเสธอะไรไปเพราะมันยังไม่ได้เผชิญหน้า แต่ถ้าเวลาลมหายใจมันขาดนะ จิตนี้ออกจากร่างไป นี่สัมภเวสี ถ้ามันเป็นตามเวร ตามกรรมนะ แต่ถ้ามันทำบุญกุศลมันก็ไปเกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม ถ้ามันทำชั่วมันก็ไปเกิดนรกอเวจี นี่มันไปอย่างนั้นมันถึงจะรู้จริงของมัน

ถ้ามันรู้จริงของมัน เห็นไหม ฉะนั้น สิ่งที่ปฏิเสธ สิ่งที่มันเป็น โวหารที่พูดกันอยู่ที่นี่มันเป็นความเข้าใจ แล้วความเข้าใจ นี่ความเข้าใจอย่างนี้มันเป็นตรรกะ คำว่าเป็นตรรกะ นี่ไสยศาสตร์เป็นตรรกะหรือ? ไสยศาสตร์ไม่ได้เป็นตรรกะ ไสยศาสตร์คือไสยศาสตร์ แต่ตรรกะของคน ตรรกะของคนมันจินตนาการเรื่องไสยศาสตร์ได้ ที่นี้ไสยศาสตร์มันจินตนาการได้ มันนึกของมันได้ ถ้านึกของมันได้ นี่เอาตรงนี้เป็นหลัก แล้วก็ว่าตามกันไป

แต่ถ้าเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในเมื่อเราเกิดเป็นมนุษย์ เรามีศักยภาพแล้ว เราเกิดเป็นมนุษย์ใช่ไหม? พอมนุษย์มีสถานะของความเป็นมนุษย์ แล้วมีสถานะความเป็นมนุษย์ นี่ที่ว่าลมหายใจมันยังไม่ขาด เรื่องเวร เรื่องกรรมมันยังมาไม่ถึงมันมาไม่ถึง สิ่งที่ทำมันมาไม่ถึง เราถึงมีโอกาสได้ทำคุณงามความดี ถ้าเรามีโอกาสได้ทำคุณงามความดี คุณงามความดีอะไร? นี่ถ้าคุณงามความดีก็คุณงามความดีทางโลก ที่เราเลี้ยงพ่อ เลี้ยงแม่เราเป็นคนดีในสังคม นี่คุณงามความดีทางโลก แต่ถ้าคุณงามความดีทางธรรม ทางธรรมนี่เริ่มจะเข้ามาตรงที่ว่า

ถาม : ถ้านั่งสมาธิไปสักพักหนึ่ง แล้วรู้สึกว่ายข้างในมันสั่น แล้วสั่นออกมาถึงข้างนอกด้วย

ตอบ : ถ้าข้างในมันสั่นนะ ข้างในมันสั่นมันจะสั่นเพราะอะไร? ถ้ามันสั่น เห็นไหม ถ้าเรามีสติ เรามีสติยับยั้ง เรามีสติอยู่กับพุทโธมันจะสั่นไปไหน? มันจะสั่นไปไหน? ถ้ามัน

จะสั้น มันจะโคลงเคลงอย่างไรนะ มันจะเอนเอียงอย่างไรมันเป็นอาการรับรู้ทั้งนั้นแหละ คือรถไฟ เห็นไหม ดูรถไฟสิ รถไฟเขาจะสับราง มันจะเปลี่ยนราง รถไฟจะสับรางเขาต้องสับราง แล้วพอรถไฟวิ่งมา พอเขาสับรางแล้วมันจะเข้ารางใหม่ไปอีกเส้นทางหนึ่ง

จิตใจของเรามันเคยคิดโดยธรรมชาติของมันอยู่อย่างนี้ แล้วถ้าเรากำหนดพุทโธ หรือเรามาปฏิบัติเราจะสับราง เราจะเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดของเรา ถ้าเราเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดของเราละ รถไฟสับรางมันเปลี่ยนรางใช่ไหม? มันข้ามจากรางหนึ่งไปอีกรางหนึ่ง นี่ก็เหมือนกัน ความรู้สึกนึกคิด ธรรมชาติสามัญสำนึกมันก็เป็นปกติ มันไม่เห็นมีอะไรเลย มันไม่สั้น ไม่เง็งก แหม มีความชัดเจน แต่พอมากำหนดพุทโธ พอมากาวนานี้มันสั้น ช่างในมันสั้น มันสั้นเพราะอะไรล่ะ? มันสั้นเพราะอะไร?

ถ้าเรามีสตินะ เรามีสติมันคงของเรา มันจะสั้นก็เรื่องของมัน มันจะเป็นอย่างไร ให้มันเป็นไป แต่ไม่ใช่อย่างนั้นนะสิ รถไฟเขาจะสับรางนะ เขาสับรางหรือยัง? สับหรือไม่สับ? ไอ้คนขับรถไฟมันจะเอารถไฟพุ่งลงข้างทางนู่นนะ มันไปวิดก้างวลใจ มันไม่ใช่หน้าที่ นี่การสับรางเป็นนายสถานีเขาสับให้ คนขับรถไฟก็ขับของเราไป

นี่ก็เหมือนกัน เราพุทโธ พุทโธ มันจะสั้นอย่างไรก็เรื่องของมัน มันจะสั้น มันจะไหวเราไม่ต้องไปสนใจมัน เราอยู่กับเรา เรากำหนดสติของเราไว้ สติของเราละเรากำหนด ถ้าไปพุทโธนะเรากำหนดของเราไว้ เกาะไว้ มันจะสั้น มันจะไหวอย่างไรไม่ต้องไปสนใจมัน เดี่ยวมันก็จางไปๆ มันจะเบาลงๆ จนมาเป็นปกติ ถ้ามันเป็นปกติมันก็หายไป นี่โดยหลักเลย เห็นไหม โดยหลัก แต่ที่มันไม่หายเพราะอะไร? มันไม่หายก็ว่า “หลวงพ่อบอกมันจะหายมันไม่หายสักที” คำว่ามันไม่หายสักทีนี่คือตัณหา มีตัณหา คนเราเป็นแผลนะแล้วก็รักษาแผล แล้วก็คอยแกะมันอยู่เรื่อย แกะมันอยู่เรื่อยมันจะหายไหม?

นี่ก็เหมือนกัน เมื่อไหร่มันจะหายซะที นั่นแหละมันไปค้ำยตลอดใจ มันไปรับรู้ตลอดใจ แต่ถ้าเราไม่ต้องไปรับรู้มันเลย รักษาแผลเรารักษาไป เราไม่แกะให้แผลมันเปิดกว้างขึ้น มันจะสั้นมันจะไหวช่วงหัวมัน พุทโธไว้ พุทโธไว้ แล้วมันจะค่อยๆ หายไปหายไปเพราะอะไร เพราะถ้าจิตมันพุทโธโดยเต็มคำพุทโธนะ พุทโธซัดๆ นะมันไปคิดเรื่องอื่นไม่ได้ อาการสั้นมันจะมาได้อย่างไร? อาการสั้นมันไม่มี แต่เพราะจิตมันไป

รับรู้ใจ คำว่าจิตไปรับรู้ จิตมันไปรับรู้ คุณลิมพัดไปไม้ไหว ลมพัดนี้ไปไม้ไหว เห็นไหม
หมาเห่าไปตองแห่ง เห็นไปไม้ไหวนะหมามันก็เห่า

นี่ก็เหมือนกัน อะไรเกิดขึ้นจิตออกรับรู้หมด จิตมันไวใจ จิตมันเร็วกว่าแสง จิต
มันไปได้หมด เวลาเมื่อไรบีบจิตมันไปเกาะไว้ก่อนแล้ว นี่ที่ว่าเดี๋ยวมันสั้นข้างนอก เดี่ยว
มันสั้นข้างใน เดี่ยวมันจะสั้นทั้งบ้าน เดี่ยวโลกนี้จะสั้นหมดเลย โอ๊ย จิตมันมหัศจรรย์
จริงๆ จิตนี้มันสร้างได้หมด ฉะนั้น นั่งสมาธิแล้วมันเป็นอย่างนี้ แล้วเขาบอกว่านี่ไม่
ภาวนาไม่เป็นอะไรเลย เป็นคนคิดตลอดเลย พอภาวนาไปมีปัญหาไปหมดเลย

นี่หลวงตาท่านพูดคำนี้บ่อยมาก เวลาคนที่มาติเตียนธรรมท่านบอกว่า “ธรรมะนี้
นะ ธรรมโอสถ นี่ธรรมารส” ธรรมโอสถ เห็นไหม นี่สิ่งต่างๆ มันเป็นโอสถที่ไปรักษา
เป็นคุณงามความดี เราทำไม่ได้แล้วเราไปติ เราไปติว่าปฏิบัติแล้วก็ยุ่ง อะไรก็ยุ่งไปหมด
เลย แต่ปล่อยชีวิตไหลไปกับกิเลส แหม เป็นคนคินะ นี่วันๆ ไม่มีอะไรมารบกวนเราเลย
เป็นคนดีไปหมดเลย นี่กิเลสมันพาไปกินหมดเลย แต่พอจะประพฤติปฏิบัตินะ ธรรมะนี้
เวลาปฏิบัติธรรมทำสมาธิก็ลำบาก ตั้งสตินี้ยิ่งไปใหญ่เลย

เราจะเป็นคนดี นี่ทวนกระแส ถ้าทวนกระแสนะ สิ่งที่มีมันขัดขวาง สิ่งที่มีมันทำให้
เราปฏิบัติไม่ได้ นี่กิเลสตัดหาความทะยานอยากทั้งนั้นเลย ธรรมะต่างหากละ คีต สมาธิ
ปัญญา ถ้าคีต สมาธิ ปัญญาทำให้คนเราเปลี่ยนแปลงความคิดได้นะ คนเรานี้ถ้ามีความ
สำนึกมันเปลี่ยนแปลงคุณธรรมของชีวิตเลยแหละ เปลี่ยนชีวิตเราเป็นชีวิตใหม่ได้เลย ถ้า
เปลี่ยนชีวิตใหม่ เราปล่อยชีวิตเราไหลไป นี่เหมือนกับเศษสวะเวียนไปในวัฏฏะ แล้วแต่
น้ำมันจะพัดไป ชีวิตนี้ก็ปล่อยมันไปตามกระแส

แต่ถ้าเราฝืนของเรา เห็นไหม เห็นน้อยไหม? เห็นน้อย ฝืนกระแสนี้เห็นน้อย ทำความดี
นี่เห็นน้อย แต่ถ้าเราทำจนเราชำนาญของเรา เราทำของเราละ ใครจะติเตียน ไม่ติเตียนเรื่อง
ของเขา ไร้สาระ เพราะอะไรรู้ไหม? เพราะเวลาเราทำคุณงามความดี เรามีศีลธรรมเป็นผู้
เปรียบเทียบ ถ้าไม่มีศีลธรรม ใครก็ว่าคนดี ดีๆ ของใคร? แล้วดีเอาอะไรมาเป็นมาตรฐาน
แต่ถ้าเราดีของเรานะมีศีล เห็นไหม คีต ๕ นี่กรองแล้ว คีต ๕ คีต ๘ คีต ๑๐ คีต ๒๒๗ นี่ดี
ในศีลในธรรม ดีสิ่งที่ครูบาอาจารย์ท่านวางหลักวางเกณฑ์ไว้ ถ้าเราทำอย่างนี้บ๊

ฉะนั้น อาการสั่นมันเป็นเรื่องปกติ เวลาารถขับเคลื่อนออกไป รถจะเคลื่อนที่มันก็ต้องมีอาการไหวของมัน รถมันไม่เคลื่อนที่มันจะมีอาการไหวของมันหรือ? นี่อาการไหวรรวดกับรถจอดต่างกันไหม? จิตก็เหมือนกัน จิตเวลาภาวนา ที่นี้พอมันสั่นนะ มันสั่น มันโยก มันคลอน มันทุกซ์ มันยาก เราอยู่เฉยๆ ตั้งสติไว้ อยู่เฉยๆ ตั้งสติไว้ เดียวมันหายไป ถ้ามันไม่หาย มันสั่น มันไหวอย่างไร ถ้ามันสั่น เห็นไหม มันมีคำสอนกลุ่มหนึ่งเนาะ ก่อนเข้าสมาธิต้องสั่นก่อน ก่อนเข้าสมาธิต้องสั่นก่อนนะ โอ้โฮ ต้องโยก ต้องไหวหมดเลย ถ้ามโยก ไม่ไหวเข้าสมาธิไม่ได้ เออ ต้องตอบปัญหาแบบนั้นหรือ?

ถ้ามันจะสั่น มันมีพระปฏิบัติบางที่มันจะเคลื่อนไหว เพราะปฏิบัติไปนะมันอยู่ที่ว่าความชำนาญ เพราะปฏิบัติใหม่ๆ เวลาเอียง เอียงข้างซ้าย เอียงข้างขวา โยกหน้า โยกหลัง แล้วพอโยกหน้า จิตมันจะลงมันก็กังวล กังวลก็ดึงกลับมา พอพุทโธ พุทโธไปมันก็ค่อยๆ โยกไป เอียงไปข้างหลัง มันมีไปร้อยแปดเลยอาการอย่างนี้ คุณเราไปปักเสาไว้เสาหนึ่ง ลมพัดใช่ไหม? เวลาดินมันอ่อนมันนุ่มมันก็เอียง นี่ศูนย์มันยังไม่ได้มันจะเคลื่อนไถเห็นไหม เขาต้องจับระดับของเขาไว้ แล้วเวลาเขาจะทำอะไรต้องได้ระดับของเขา

นี่ก็เหมือนกัน เรานั่งสมาธิ ร่างกายของเรา เราจะบอกว่ามันเป็นเรื่องธรรมดา สิ่งที่เป็นเรื่องธรรมดา คนเราก็มมีการเคลื่อนไหว คนเราก็มมีความรับรู้สึกทั้งนั้นแหละ แต่เพราะสิ่งที่เป็นธรรมดาเราไปวิตกกังวล วิตกจริต พอวิตกจริตก็เอาสิ่งที่วิตกจริตมาเป็นตัวตั้ง พอเป็นตัวตั้งเราก็กังวลไปหมดเลย จะเป็นอย่างนั้น จะเป็นอย่างนั้น แล้วปฏิบัติเพื่อความปล่อยวางนะ เราไม่ได้ปฏิบัติด้วยความไปยึดว่าเป็นนะ เรายังไม่ใช่ขั้นใช้ปัญญา เดียวเวลาขั้นใช้ปัญญานะ พอจิตสงบแล้วเราพาจิตออกฝึกหัดใช้ปัญญา ตอนนั้นเราจะค่อยเห็นว่ามันจะเป็นอย่างไร แต่ตอนที่เราจะฝึกหัดเพื่อความสงบระงับ ทำจิตให้สงบก่อน ถ้าจิตมันสงบแล้ว เวลามันเกิดปัญญามันจะเป็น โลกุตตรปัญญา

ใจเย็นๆ อย่างง่ายๆ อย่างใจเร็วคว่นได้ เราเกิดมาทั้งชีวิต เวลาเราไม่ศึกษาธรรมะเราก็ปล่อยชีวิตของเราสัพเพหระไป เวลามันจะมาปฏิบัติจะให้ได้เดี๋ยวนี้ ให้ได้วันนี้ จะให้ได้ปีนี้ แล้วก่อนที่จะมาปฏิบัติ เราปล่อยชีวิตเราสัพเพหระมาตลอด เวลามาศึกษาปฏิบัติให้เวลาครึ่งวัน นั่งแล้วเป็นพระอรหันต์เลย แต่ทั้งชีวิตปล่อยสัพเพหระมาทั้งวัน ปล่อยมาตั้งกี่สิบปีปล่อยได้ เวลาจะมาปฏิบัตินี้ใจเย็นๆ

จริงๆ ใครก็อยากได้ ใครก็อยากได้ อยากดีทั้งนั้นแหละ ความอยากได้ อยากดีใคร ไม่อยากได้ แต่ให้มันได้ มันดีโดยตามข้อเท็จจริง ไม่ใช่ให้มันได้มันดีด้วยเราไปบิดเบือน เราไปบิดเบือนจะให้เป็นการดีของเรา ให้คะแนน ตัดคะแนนตัวเอง ไปตัดคะแนนทำไม? นี่มันจะสั้น มันจะไหวอย่างไรก็ให้มันสั้นไหวไป เวลาเรากินข้าวยังต้องเคี้ยวเลย ไม่ใช่โก่งทั้งชิ้นกลืน อีก! เข้าไปเลย ไม่ให้มันสั้นไหว มันก็ไม่ได้ เราก็ต้องเคี้ยว ต้องกลืนเคี้ยว กลืนเข้าไปมันก็ลงไปในกระเพาะ เราก็ได้มีความอิ่มหน้าสำราญ

นี่ก็เหมือนกัน พอฉันไปมีอุปสรรคนะ มันมี เรื่องอุปสรรคมีทุกคนแหละ มีมาก มีน้อย ฉะนั้น สิ่งที่สั้นไหว เพราะว่ามันสั้นไวนะ อย่างที่ว่า ถ้าเรื่องของร่างกาย เรื่องโรคประจำตัวนั่นก็เรื่องหนึ่ง เรื่องของจิตนี่นะเวลามัน เราจะบอกว่าแค่นี้มันแค่เชื้อโรค แค่วิรัสชนิดเดียว มันยังไม่ได้ออกไปเจอโรคจริงๆ หรือก ไอ้ที่มันแค่หวัด แค่อไอ เป็นหวัดเป็นไอเนี่ยะ เป็นหวัดเมื่อก่อนไม่ต้องกินยาที่หายนะ เป็นหวัดนี้รักษาร่างกายให้อบอุ่นก็หาย ไม่ต้องกินยาค่าย

นี่ก็เหมือนกัน พอปฏิบัติ ไอ้เรื่องนี้มันแค่เป็นหวัด มันยังไม่ไปเจอกิเลสมันมาดักหน้า ดักหลัง กิเลสบังเงา กิเลสมันล่อลวง กิเลสมันจะพาให้ตกหลุม ตกร่อง ปฏิบัติไปจะเห็นนะ เราจะฆ่ามัน กิเลสนี้เราจะฆ่ามัน ก่อนที่จะฆ่า มันจะหลอกลวงเรา มันจะฆ่าเราก่อน เวลาหลวงตาทำนอดอาหาร เห็นไหม อดอาหาร แล้วเวลากิเลสมันมาตอนที่จะบิณฑบาต “เห็นไหม บอกว่าอดอาหารเพื่อจะฆ่ากิเลสๆ ตอนนี้อยู่ท่านกำลังจะตายแล้วนะ เพราะว่าการจะฆ่ากิเลส”

นั่นแหละปัญญามันเกิดตีกลับเลย “อ้าว ก็เวลากินมาตั้งแต่เกิดจนปานนี้ แล้วนี่เราจะชำระกิเลส เราจะอดอาหารมา แค่นี้มันจะเป็น จะตาย อ้าว อย่างนั้นให้มันตาย” กิเลสมันวิ่งหนีเลยนะ กิเลสมันไม่กล้ามาอแวอีกเลย เห็นไหม เวลาภาวนาไป กิเลสมันยังมีอีกเยอะ ฉะนั้น ระดับของกิเลสมีอีกเยอะ คำว่ามีอีกเยอะหมายความว่าเราจะชำระล้างของเราให้สะอาดบริสุทธิ์

ฉะนั้น กิเลสนี้เราจะบอกว่ามันมีหลาน มีลูก มีพ่อ มีปู่ ถ้าเราฆ่าหลานมันได้คือโสดาบัน เราฆ่าลูกมันได้คือสภิกขาคามี เราฆ่าพ่อมันได้ พ่อแม่เป็นผู้หาอยู่หากิน นี่พ่อแม่เป็นหลักเป็นชัยในครอบครัว นี่กามราคะ การสร้างบ้าน สร้างเรือน ปู่ย่า เห็นไหม คือ

อวิชา ปู่ย่าอยู่ในบ้านของเรา ผู้เฒ่า ผู้แก่ ผู้ที่ผ่านราตรีมานาน นี่เวลาเราทำลายเป็นชั้นๆ เข้าไป เราจะเห็นนะว่ากิเลสมันขนาดไหน

ที่พูดนี้พูดชะยาว ยาวตรงไหน? ยาวให้เห็นว่าเริ่มต้นเจออุปสรรคคิดเดี๋ยวก็ทุกข์แล้ว แล้วทางเดินของเรามันยังอีกตั้งยาวไกล ฉะนั้น ทางเดินเรายังอีกยาวไกล ไอ้ของแค่นี้ เราตั้งสติแล้วกำหนดพุทโธดีๆ แล้วใช้ปัญญาดีๆ นะ สิ่งนี้มันจะค่อยๆ จางหายไป จางหายไปคือมันเข้าสมาธิไป จางหายไปคือจิตมันสงบระงับเข้ามา จิตที่ไม่สงบระงับเข้ามา มันก็ไปรับรู้สิ่งนี้ แล้วก็ทำให้เราโยก เรากลอน แต่ถ้าเราตั้งสติของเรา แล้วเราทำของเรา

นี่ผู้ปฏิบัติใหม่จะเป็นแบบนี้ ฉะนั้น พอเป็นแบบนี้บ๊อบผู้ปฏิบัติใหม่ก็เป็นภาระใหญ่โต เป็นภาระที่รุนแรงมาก คนที่ปฏิบัติมาแล้วนี่ไอ้โฮ เด็กเล่นขายของ เพิ่งหัดเก็บ หินมาเล่น ยังไม่ได้จัดถ้วย จัดจานกันเลย เด็กมันเก็บหินมามันต้องมาจัดถ้วย จัดจานของมัน มันจะเล่นขายของมันนะ นี่มันยังไม่ได้เล่นขายของเลย แต่จะหาอุปกรณ์มาเล่นขายของ ฉะนั้น พอจะหาอุปกรณ์มาเล่นขายของมันก็ทุกข์แล้ว

นี่ในการปฏิบัตินะตั้งใจไว้ ตั้งใจไว้ เราหวังว่าเราจะเป็นคนดี เราหวังว่าเราเกิดมาเป็นคน ถ้าเราไม่มาศึกษาเรื่องใจของเราเอง เราจะเกิดมาในชาติหนึ่งให้มีสติว่าเคยเกิดมาชาติภพหนึ่งในประเทศนั้น แต่ถ้าเรามาศึกษาหัวใจของเรา เห็นไหม เราเกิดมาชาติหนึ่งเราก็มีทะเบียนบ้าน มีข้อมูลอยู่ในกรมการปกครอง แต่ในหัวใจของเราเราเป็นคนที่มีสติ มีปัญญารื้อค้นของเราเอง ธรรมะนี้เป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิจึงใจดวงนั้นจะรู้กับใจดวงนั้น ฉะนั้น ใจดวงนั้นเกิดมาเป็นเรา เราค้นคว้า เราปฏิบัติของเราเพื่อประโยชน์กับเรา จะไม่มีใครรู้กับเราเลย แต่ผู้มีธรรมเขารู้ เพราะผู้มีธรรมเขาต้องปฏิบัติอย่างนี้มาเหมือนกัน เขาถึงมีธรรมในใจของเขา

ฉะนั้น เวลาเราปฏิบัติขึ้นมามันถึงเป็นประโยชน์กับใจของเรา ฉะนั้น ประโยชน์ของเรา เราต้องเข้มแข็ง ถ้าเข้มแข็งขึ้นมา เห็นไหม มันจะไม่มีใครรู้ใครเห็นกับเราหรอก เราทำคุณงามความดีของเรา ใครจะดีใครจะดียังไงมันเรื่องของเขา ไม่ใช่เราพาลนะ ไม่ใช่คนพาลแบบไม่รับรู้สังคมเลย จะเอาแต่สังคมของตัวเองคนอื่นไม่รับรู้ ไม่ใช่

สังคมที่ดีเราก็อยากได้ แต่สังคมที่เป็นเรื่องโลกๆ สังคมที่เขาไม่มีนักปราชญ์ นักปราชญ์ของเราคือหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงตา ครูบาอาจารย์ของเราเป็น

นักปราชญ์ นักปราชญ์ไม่ใช่ปราชญ์ทางโลก ปราชญ์ทางโลกคือปราศจาก ปราชญ์ที่ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน แต่นักปราชญ์ของครูบาอาจารย์เราท่านมีหลักมีเกณฑ์ของท่าน ท่านสั่งสอนเราได้ ท่านบอกเราได้ เรามีความสงสัยสงสัยอย่างไร ท่านเคลียร์ให้เราได้ นี่นักปราชญ์เขามีของเขา เราถึงมีครูบาอาจารย์ของเรา

ฉะนั้น สิ่งที่เป็นความดีของเราไม่ใช่ความดีที่ว่าเราเข้าข้างตัวเอง ไม่ใช่ความดีแบบเด็ดๆ เอาสีข้างเข้าถูกัน ถ้าใครเขาว่าคินั้นเรื่องของเขา ความดีของเรามีมรรค มีผล มีศักยภาพ มีความเป็นจริง จับต้องได้ จับต้องได้เพราะจิตกับจิตเสมอกัน สงบเหมือนกัน มันก็คุยกันรู้เรื่อง จิตที่มีปัญญากับจิตที่มีปัญญาเขาก็คุยกันได้ จิตที่เป็นโศดาบัน เป็นอริยทรัพย์ เขาเห็น เขามีมรรคมีผล เขาจับต้องได้ เขาคุยกันได้ เขาตรวจสอบของเขาได้

ฉะนั้น ความดีอย่างนี้ต่างหากที่เราต้องการ เราไม่ได้ต้องการความดีที่มันไร้สาระ ความดีที่มันว่างเปล่า มันไม่มีสิ่งใดที่เป็นผลประโยชน์เลย อันนี้มันเป็นสิ่งที่เราเกิดมาแล้วมันเป็นประโยชน์กับเราไป

ข้อ ๘๔๐. เนาะ

ถาม : ข้อ ๘๔๐. เรื่อง “ใจสื่อถึงใจ”

(นี่พระถามนะ) ใจสื่อถึงใจ ธรรมสื่อถึงธรรม ไม่มีสิ่งใดปิดบังผู้รู้จริงเห็นจริงได้ กระแสของธรรมของผู้รู้จริงไปได้เร็วกว่าเทคโนโลยีสื่อสารมากมาย กระผมขอยอม หลวงพ่อครับ สาธุ

ส่วนเรื่องของผมจะถามหลวงพ่อกับว่า จะปฏิบัติอย่างใดกับของใช้ที่เพ่งดูระดับจิตของคนอื่น แล้วรู้ว่าจิตเขาอยู่ระดับไหน ไม่ต้องรอให้เขาอธิบายกลัวผิดพลาดครับ แต่ผมไม่ได้อยากทำอย่างนั้นมาเอง เราไม่สนเลยดีไหม? ส่วนการเห็นนิมิตคนอื่นก่อนเขามาหาเราว่าใจลึกๆ เขาเป็นอย่างไรนั้นพอรู้ ความพอดีในการปฏิบัติกับมันพอประมาณ ส่วนสิ่งที่ถามนี้เป็นของใหม่ กราบขออภัยครับ

ตอบ : นี่เขาว่ามา เขาเคยถามมา แล้วเราเคลียร์ไปหมดแล้ว ทีนี้พอเคลียร์เรื่องการปฏิบัติหมดเขาถึงพูดมาไงว่า “ใจสื่อถึงใจ ธรรมสื่อถึงธรรม ไม่มีสิ่งใดปิดบังได้” เพราะเขาถามปัญหามาแล้วเราเคลียร์หมด ทีนี้พอเคลียร์หมดแล้ว นี่ก็ข้อเท็จจริงในหัวใจของ

เขา แต่เวลาเขาถามมา เขาถามถึงความรู้ความเห็นใจว่ารู้อะไรแล้ว เราเคลียร์ไปหมดแล้ว ว่าสิ่งนั้นมันเป็นที่ว่าถ้าเป็นความจริงนะ ถ้าเป็นอริยสัจ เป็นสติปัญญาไม่เป็นแบบนั้น สติปัญญา มันจะมีหลักมีเกณฑ์ของมัน แล้วดึงกลับมาให้เป็นความจริง

ฉะนั้น สิ่งที่ถามมาวันนี้เขาถึงบอกว่าแท้จริงแล้วใจของเขาเป็นแบบนี้ ก็ว่ามัน เพิ่ง เห็นใหม่ ระดับที่ว่ามันรู้จิต มันใช้ฟังก์ชันของคนอื่น แล้วรู้ระดับไหน รู้ถึงระดับ ไหน เขาคิดอย่างไรเขาต่างๆ สิ่งนี้ถ้ามันเป็นทางฤทธิชัยไพโร เวลาสิ่งนี้รู้เป็นฉานโลกีย์ เป็นผู้วิเศษ ผู้วิเศษคือผู้เหนือคนไหน ถ้าคนรู้ความรู้สึกนึกคิดของคนอื่น คนรู้ถึงว่าคนอื่น คิดอะไรอยู่มันก็ต้องเหนือเขา แล้วเหนือเขาแล้วได้อะไรล่ะ? ถ้าเหนือเขาแบบครูบา อาจารย์ของเราละ เหนือด้วยความโอบอ้อมอารี

คุณหลวงตาสิ นี้เกิดภัยพิบัติที่ไหน เห็นใหม่ หาพวกปัจจัยเครื่องอาศัยไปเจองาน เขา ที่ไหนมีความทุกข์ยาก เครื่องมือแพทย์เขาขาดแคลนก็ทำให้เขา ถ้าเหนือด้วยการ ช่วยเหลือเจองาน อย่างนี้ถึงเป็นประโยชน์ แต่ไปรู้วาระจิตเขาแล้วได้อะไร? เขาก็ทุกข์ เราก็อ้ว วาระจิตความคิดเขาก็ทุกข์ แล้วมาหาเราเราก็ทุกข์ แล้วมันได้อะไรล่ะ? มัน ไม่เห็นได้ประโยชน์อะไรเลย นี่จิตส่งออกอย่างนี้ แต่ถ้าผู้วิเศษเขารู้นะ เขาว่าเขารู้วาระจิต คนอื่น เขาเป็นประโยชน์ นี่สิ่งนี้มันส่งออก แล้วส่งออก สิ่งที่อยู่ สิ่งที่เป็นมันเป็นของเก่า

ของเก่านะ ของเก่าหมายความว่าจิตของคนจรตนิสัยมันมี เวลาคอยนั่งสมาธิ ภาวนาไป เห็นใหม่ บางคนเห็นนิมิต นี่พอเห็นนิมิตขึ้นไป บางคนไม่เห็นนิมิต แล้วบางคนเห็นนิมิตมาก นิมิตน้อย แล้วเห็นครั้งแรก เห็นครั้งที่สองเหมือนกันไหม? แล้วเห็น ต่อๆ ไปล่ะ? นี่เห็นต่อๆ ไปล่ะ? โดยพลังงานทั้งนั้นทุกชนิด พลังงาน เห็นใหม่ ตอนนี้เขา วิดก วิจารกันว่าอนาคตน้ำมันจะไม่มีใช้ น้ำมันจะหมดคนละ

ตอนนี้ นักวิทยาศาสตร์เขาพยายามจะคิดค้นแล้ว ว่าต่อไปอนาคตเราจะหา พลังงานอะไรมาใช้กัน เพราะพลังงานมันจะหมดไป แม้แต่น้ำมันที่มันมีอยู่ในโลกเขาใช้ กันจนหมดเลย แล้วเวลากำลังของจิต พลังงานนี้เวลาเรากำหนดของเรา แล้วมันออกจากร่าง ใช้พลังงานไปหรือเปล่า? แล้วใช้ไปแล้วได้อะไรขึ้นมา รถนี้ละ น้ำมันเขาเอามาทำ อุตสาหกรรม เขามาใช้รถ รถจะเป็นประโยชน์ ยังประกอบสัมมาอาชีวะได้ แล้วเราไปรู้ วาระจิตเขา แล้วเราแก้เขาได้ไหม? เรารู้เขาแล้วเราได้อะไรมา? เราเองเราได้อะไรมา มัน ไม่มีอะไรเป็นประโยชน์เลย

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์นะ นี่เวลาทำความสงบของใจเข้ามาให้ได้ ถ้าใจมันสงบแล้ว เห็นไหม พลังงานนั้นคงที่ พลังงานนั้นสะสม สัมมาสมาธิที่พลังงานนั้นสะสม พลังงานนั้นพาออกใช้ปัญญา ถ้าออกใช้ปัญญามันจะเป็นวิปัสสนา ถ้าวิปัสสนามันแก้ไข มันทำความสะอาดบริสุทธิ์ให้ใจได้ นี่มันเข้าสู่อริยสัจ เข้าสู่ความจริง อันนี้ต่างหากละ หลักของศาสนา อริยสัจมันอยู่ที่นี้ มันอยู่ที่การใช้ปัญญา แล้วไม่ใช่ปัญญาไปฆ่าคน ปัญญาไปสร้างสิ่งที่มีห้ศรรย์ ปัญญาชำระกิเลสนี้แหละ ปัญญาในหัวใจเรานี่แหละ ปัญญาที่มันย้อนกลับมาที่นี้แหละ ปัญญาที่เอามาชำระกิเลสในหัวใจของเรา

อันนี้ต่างหากละ ถ้ามันชำระกิเลส มันชำระออกกิเลสได้ มันคลายกิเลสได้ นี่แหละความจริง ถ้าความจริงอย่างนี้เกิดขึ้นมา เห็นไหม ฉะนั้น นี่คือความจริง ถ้าเป็นความจริง สิ่งที่มีมันไปรู้ ไปเห็นนี่นะเราปฏิเสธไม่ได้ คำว่าของเก่าไง ของเก่าคือจิตได้สร้างมา จิตนี้มันได้สร้างมา ใครมีอำนาจมา แต่สร้างมาแล้วนี่ผลอะไร? ถ้าสร้างมาแล้วนะเราขาดสติ ดุสิตอุภิสาทบุตร คนเกิดนี้มีดวงสว่างไป สว่างมามีมืดไป คนสว่างมา สว่างไป มีมืดมา มีมืดไป

นี่เวลาเกิดมา เราเกิดมานี้เรามีมืดหรือสว่างละ? แล้วเราเกิดมาดำรงชีวิต ถ้าเรามีมืดมา เราจะไปมืดๆ อีก หรือเราจะไปสว่าง ถ้าเราสว่างมาแล้วเราจะมามีมืดบอดทำไม? ถ้าเราสว่างมา ถ้าจิตใจเราสร้างบุญกุศลมาเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์แล้วเราได้ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะสว่างไปหรือเราจะมืดไป ถ้าเราจะมืดไป เรามาที่เขารู้วาระจิตคนอื่น แต่ไม่รู้วาระจิตตัวเอง ไปที่เขารู้ความสุข ความทุกข์คนอื่น ไปรับรู้ของคนอื่น แล้วตัวเองได้อะไรขึ้นมา รู้ว่าคนอื่นมีความสุข มีทุกข์แต่ตัวเองตรอมใจ ในหัวใจแก้ไขอะไรไม่ได้

ถ้าในหัวใจแก้ไขได้ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสวัชฌญาณ ทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน เวลาทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว นี่เสวยวิมุตติสุข เพราะทำลายแล้วมันเป็นความสุข พอเสวยวิมุตติสุขแล้ว สุขนี้สร้างสมบุญคุณการมา นี่จะเผยแผ่ธรรม จะเผยแผ่ธรรมเผยแผ่ธรรมกับใคร?

นี่คนที่มิวัชฌภาวะ เทศนาว่าการแล้วเขารู้ได้ นี่เผยแผ่ธรรม พอเผยแผ่ธรรมออกไปเผยแผ่ธรรมออกไปเพื่อประโยชน์ ตัวเองต้องมีความรู้จริงก่อน ตัวเองต้องมีความสุข นี่เสวยวิมุตติสุขมีความสุข แล้วความสุข นี่โลก ในสังคมโลกควรจะได้สิ่งนี้ ควรจะได้สิ่ง

นี่ ผู้ที่สร้างบุญญานิกการ มามี นี่มันจะเป็นประโยชน์ไหม แต่ถ้าหัวใจเรายังไม่รู้ หัวใจเรามัน ทุกข์ หัวใจเราไม่รู้เราเอาอะไรไป

หลวงตาพูดบ่อย เวลาเผยแผ่ธรรมๆ เอาอะไรไปเผยแผ่? เผยแผ่ธรรม จะเอากิเลส เผยแผ่ หรือจะเอาธรรมะเผยแผ่? ถ้าเอาความรู้ ความเห็นเรา ความรู้ ความเห็นมัน ประกอบไปด้วยอวิชชา ความรู้ ความเห็นของเราประกอบด้วยความรู้จริง แล้วเผยแผ่ ไปได้อย่างไร? อย่างเช่นรู้วาระจิตเขา เคี้ยวนี้นะสนามบินเขามีเครื่องจับเท็จ สนามบิน เขารู้หมดแหละ ใครจะซ่อนอะไรมา ใครจะเอาอะไรมาสนามบินจับได้ ยิ่งพวกสันติบาล เครื่องจับเท็จ ใคร โทกหมดเท็จเขาให้ผ่านเครื่องจับเท็จ แล้วเครื่องจับเท็จคนเดินผ่านเขารู้ เลย โอ้โฮ ไอ้ต้องไปนั่งฟังนะกว่าจะได้แต่ละคน ๒ คน

ฉะนั้น เราจะบอกว่ามันเป็นของเก่า ถ้าเป็นของเก่าแล้วเราวางซะ ไม่ใช่มีสิ่งนี้ แล้วเราจะมิตลอดไป อย่างเช่นเราเกิดมาเรามีนิสัยอย่างนี้ ถ้าเราจะตัดแปลงของเราล่ะ? เราจะตัดแปลงของเรา เราจะแก้ไขของเรา เห็นไหม เราตัดแปลง เราแก้ไขของเรา แก้ไข อะไร? แก้ไขสิ่งที่ไม่ดี ไม่งามในจรตนิสัยของเรา แล้วเราทำคุณงามความดีเพิ่มมากขึ้นๆ เวลาแก้กิเลส กิเลสมันแก้ได้แล้วนะ จรตนิสัยก็เป็นอันแก่นั่นแหละ จรตนิสัยอันเก่า หมายถึงว่าเวลามันแก้กิเลสก็แก้กิเลส เพราะถ้ามันตรงจรต ตรงนิสัย เห็นไหม การกระทำมันก็ตรงกับใจคำ

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่เวลาพูด พูดแทงเข้าไปใน อวิชชา แทงเข้าไปในใจคำของคนนั้น ให้คนนั้นสะดุ้ง ให้คนๆ นั้นรู้สำนึกตน ถ้าคนๆ นั้นสำนึกตนเขาจะมีความรู้ตึกนึกคิดแก้ไขตนเอง ถ้าเราเวลาพูดธรรมะกันนะดูหน้าปะ จมูกไซ้ไหม? นี่คนๆ นั้นทำผิด ทั้งๆ ที่คนทำผิดนั่งอยู่นี้ไม่กล้าพูด มันสะเทือนใจกัน ซี้ ไปไกลๆ ใจ ไอ้คนที่ทำผิดก็บอก เออ กูไม่ผิด กูไม่ผิด ถ้าบอกว่ามันผิด

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเข้ามาในหัวใจ เวลาเราพิจารณาของเราใครเป็นคนหลงผิด นี่ ใครเป็นคนหลงผิด กิเลสมันอยู่ที่ไหน? ถ้ามันตรงตัว มันเข้าไปเผชิญหน้ากับมัน มันก็จะ ได้ประโยชน์กับมัน ถ้ามันตรงตัวนะ ถ้าไม่ตรงตัวมันก็เร็ว ร้อนๆ มันจะเร็ว ร้อนๆ ของ มันไปนะ ฉะนั้น สิ่งที่พูดนี้จบแล้ว เพราะว่าอะไร? เพราะว่าถ้าคนถามนะมันคงได้ ประโยชน์ ถ้าไม่ได้ประโยชน์จะไม่เขียนมาว่า “ใจสื่อถึงใจ ธรรมสื่อถึงธรรม ไม่มีสิ่งใด

ปิดบังผู้จริงใจได้ นี่กระแสนะของธรรมของผู้จริงใจ ไปเร็วกว่าเทคโนโลยี” เร็วกว่าสี่เพราะมันสะท้อนใจใช่ไหม?

ฉะนั้น ถ้ามันสะท้อนใจมันก็ต้องแก้ไขไง สิ่งที่อยู่เนี่ยเนาะก็เพื่อให้ทุกคนได้นึกคิด ได้รู้สึกนึกคิด ถ้าเรารู้สึกนึกคิดนะ ถ้าคนมันมีสามัญสำนึก มีความรู้สึกนึกคิดนะ มันจะทำความผิดพลาดได้น้อยลง แต่ถ้าคนไม่มีความรู้สึกนึกคิดนะ แล้วยังคงถ้ามีปัญหาจะบอกว่าไม่มีใครรู้ เราทำสิ่งใดจะไม่มีใครรู้ทันเรา เป็นไปไม่ได้หรอก ความลับไม่มีในโลก คนทำนี่รู้ คนไหนทำสิ่งใดคนนั้นรู้ กรรมมันถึงไม่มีที่ลับ ที่แจ้ง กรรมมันมีตลอดเวลา

เวลากรรมนี้มนกรรม เวลามโนกรรมคือความรู้สึกนึกคิด กายกรรม นี่มันก็ต้องคิดแล้วมันถึงทำออกมาเป็นกายกรรม วชิกรรมที่อยู่เนี่ย วชิกรรมนี้มันมาจากไหน? นี่คนจะพูดพูดมาจากอะไร? ถ้าคนจะพูดนี่พูดมาจากอะไร? ฉะนั้น เวลามโนกรรมนี้ความรู้สึกนึกคิด มโนกรรม ย้ำคิดย้ำทำ ย้ำคิดย้ำทำ มันก็จะเป็นการสร้างสม ดินพอกหางหมู แต่ถ้ามนกรรมมันดีให้กระจายออก มันแผ่ออก ใช้ปัญญาแยกแยะออกไป มันจะไม่มีสิ่งใดตกผลึกในหัวใจ มันจะปล่อยโล่งของมัน มันจะเป็นคุณงามความดีของมัน

นี่เวลาที่เราใช้ปัญญาๆ กัน ปัญญาของจิตๆ ก็มีโนกรรมนั่นแหละ มโน นี่ มโน วิญญาณปิ นิพฺพินฺนุทติ มโนสมฺมุเสปิ นิพฺพินฺนุทติ สิ่งที่เป็นมโน เป็นหัวใจก็น่าเบื่อหน่าย เพราะมันเป็นปฏิสนธิจิต มันต้องเกิดต้องตาย สิ่งที่เกิดสัมผัสก็น่าเบื่อหน่าย ผลของการสัมผัสนั้นก็เบื่อหน่าย พอความเบื่อหน่าย ถ้ามีสติปัญญาเข้าไป เพราะความเบื่อหน่าย นิพฺพินฺนุทติ วิรชฺชติ มันปล่อยได้หมดใจ แต่ถ้ามันพิจารณาเข้าไป มันละเอียดเข้าไป

ฉะนั้น เวลาทำงาน เห็นไหม เวลาพูดนี่นะเราพูดว่าเราเห็นว่าสังคมเขาคิดกันไง เขาคิดกันว่าพระนี่ไม่เห็นทำอะไร วันๆ ไม่เห็นทำอะไร โยมมาวัดก็ไม่เห็นทำอะไร นั่งอยู่ นี่ที่เราพูดเราพูดว่าความรู้สึกนึกคิดของสังคมเขามองกัน แต่เขาไม่เคยปฏิบัติไง แต่เรานี้ปฏิบัติ เรารู้ ๒๔ ชั่วโมง เนสัชชิกไม่นอนทั้งวัน ๒๔ ชั่วโมง ปัญญามันไม่หยุดเลย อยู่เป็นเดือนๆ มันหมุนตัวๆ มันไม่หยุดเลย มันนอนไม่ได้เลย

นี่ใครปฏิบัติแล้วจะรู้ ที่ว่าขี้เกียจๆ มันขี้เกียจอย่างไร? เอ็งทำงานกันเป็นเดือนโดยไม่ได้นอนเอ็งเคยทำกันไหม? นี่มันไม่เคยทำหรอก มันมาดูพระปฏิบัติสิ เวลามันหมุน

ตัวๆ ขึ้นไปหลับนอนไม่ได้เลย หลับตาลงไม่ได้เลย นี่ปัญญามันจะหมุนขนาดไหน ฉะนั้น เราพูดบ่อย พูดแบบว่าทางโลกเขาเรียกว่าพูดแซว ไอ้พวกไปวัดนี่มันมีเวลาว่างเกินไป มันไม่มีงานทำ เอ็งรู้หรือ? เอ็งรู้หรือว่าเขาไม่มีงานทำ แต่เขาใฝ่ดี เขาหวังดี นี่พอหวังดีขึ้นมา พออยู่บ้านทำงานก็ว่าเหนื่อย พอไปอยู่วัดขึ้นมา อ้าว ว่างๆ แล้วนี่

หลวงปู่ตื่นท่านพูดบ่อย เวลาทำงานก็ว่าเหนื่อย เวลาให้นั่งเฉยๆ ก็นั่งไม่ได้ ให้นั่งเฉยๆ หายใจเข้านึก “พุท” หายใจออกนึก “โธ” อ้าว ก็ว่าทำงานก็เหนื่อยไป ก็นี้ให้พักผ่อน ให้นั่งเฉยๆ ใจ นั่งเฉยๆ มันก็นั่งไม่ได้ นั่งสักชั่วโมง ๒ ชั่วโมงมันจะคืนแล้ว นี่งานอันละเอียดทำยาก งานอันละเอียด แต่เขาไม่รู้หรือว่าทำงานโดยหัวใจ เหมือนกับโดยหน่วยราชการ นี่ถ้าเป็นผู้กำหนดนโยบาย ใครได้เป็นผู้มีอำนาจนะปีเดียวผมขาวหมดเลย ถ้าเป็นผู้ย่อยสบายมาก พอเป็นผู้แนะนำหัวขาวหมดเลย มันเครียด

อันนี้ก็เหมือนกัน เวลามันภาวนาขึ้นมามันต้องรับผิดชอบ โธ ฉะนั้น ถึงบอกว่ามันมีงานของเขานะ งานนี้ถ้าครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติมา ท่านผ่านอย่างนี้ท่านจะเข้าใจใจใจ ไม่ใช่ปล่อยจริงๆ เขามองกันอย่างนั้น โลกเขามอง หลวงตายังบอกเลย บอกว่าต่อไปจะไปวัดต้องแอบไปนะ ต้องแอบไป กลัวเขาติฉินนินทา แต่เวลาไปทำชั่วกันมันไม่ต้องแอบไปนะ นี่ก็เหมือนกัน พอไปวัดก็แซวนะ โลกเขาคิดกันอย่างนั้น

ย้อนกลับมาที่หลวงตาว่า “คนโง่มากหรือคนฉลาดมาก?” ถ้าในสังคมนี้คนโง่มาก เขาก็คิดกันอย่างนั้นมาก ถ้าคนฉลาดมาก คนฉลาดมากโลกจะร่มเย็น แต่คนโง่มากขนาดไหนต้องมีคนฉลาดเจือปนไปอยู่ ถ้าไม่มีเจือปนไปอยู่ สังคมจะอยู่อย่างนี้ไม่ได้ ถ้าสังคมอยู่อย่างนี้ได้เพราะคนฉลาดเป็นหลักเป็นเกณฑ์ ฉะนั้น สิ่งที่ปฏิบัติมานะ สิ่งที่แล้วก็แล้วกัน แต่สิ่งที่ทำมานี้ส่งออกอย่างนี้ไม่เอา เราจะไปรู้วาระจิตคน เราจะไปรู้อะไรต่างๆ อย่างเช่นนิมิตมาเราวางใจให้หมดเลย เพราะนี่มันเป็นสิ่งที่ติด อย่างเช่นเงินหนึ่งล้านกับสองล้าน เราจะเอาเงินหนึ่งล้านหรือเอาเงินสองล้าน

ถ้าเราติด เห็นไหม เรามีเงินหนึ่งล้านเราก็ปลื้มใจกับเงินหนึ่งล้านนั้น ถ้าเราทิ้งเงินหนึ่งล้านนี้ แล้วเราประพฤติปฏิบัติเข้าไปเราจะได้อีกสองล้าน สามล้าน สี่ล้าน ห้าล้าน เห็นไหม เรารู้วาระจิตคนอื่นไว้สาระ รู้วาระจิตเรารู้ดีกว่า แล้วถ้าพิจารณาที่จิตของเรา มันแยกแยะของมันนะ เดี่ยวจะมีเงินที่นับไม่ได้ มีเงินจนนับจำนวนไม่ได้เลย นับจำนวนไม่ได้เพราะคุณธรรมมันสูงส่งนัก ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาได้นะ

ฉะนั้น ให้ทำจริง ให้ทำจริงๆ แล้วจะรู้จริงตามความเป็นจริงนั้น เอวัง